

H.99-9
448a

V. GAUFF

ÜÇİTİK
MUK

DETIZDAT CK VLKSM 1937

Коми-П.
2-952

V. GAUFF

УЧИТИК МУК

RISUNOKKES
L. MJUŁGAUPTLƏN

VUZƏTİS A. JAKIMOVA

МОЛОДОЗ ВШЕСОЮЗНӘЈ
LENINSKЕJ KOMMUNISTIČESKЕJ SOJUZLӘN
CENTRALNӘJ KOMITET
ÇELAD LITERATURA IZDAȚELSTVO
MOSKVA ★ 1937 ★ LENINGRAD

DOSKOĽNĀJ DĀ MLADŠĀJ VOZRAST PONL..

Eta skazkiň, kädä
gizis Gauff, vištaşşenp ətik
zonkaoklən prikluçenqoez.
Ətpryg sija verdis korol-
əs da sylis miñistrresə se-
eəm ərekkezən, kädnaşań
vədənnyslən vədmisə kuz-
nytrez da peñlez.

В этой известной
сказке Гауффа описыва-
ются приключения одного
мальчика.

Однажды он накормил
короля и его министров
такими орехами, от кото-
рых у всех выросли длин-
ные носы и уши.

Ред. перевода С. ГРИБАНОВ
Техн. ред. КИМ ДОН-ЧУН
Корректор З. ТЕТЮЕВА

* *

Сдано в набор 28/III 1937 года.
Подп. к печати 7/VI 1937 года.
Уполномочен. Главлита Б-19115
Детиздат № 1279. Индекс ДН-5.
Формат 82×110¹/₂₂. 1¹/₂ печ. л.
Тираж 2.000. Заказ тип. 231.

* *

17-я ф-ка национальной книги
Огиза РСФСР треста «Поли-
графкнига» Москва, Шлюзовая
наб., д. № 10.

1

Olis uçitik Muk aslas ajkət Nikeja gorodъn. Kokkes sylən vəlisə uçitikəş, kies uçitikəş, i açs sija vəli uçitik-uçitik. Kər sija pondas munpъ ulıça kuza, ləg zonkaokkez kotərtənъ sъ vərgъn da gorətlənъ: „Viżətə, kyeem karlık munə! Viżətə, kyeem sija smesnəj!“

A uçitik Muk munə ozähl i nyłə nem oz otveçajt. Uçitik Muklən olanıv vəli gaztəm, a kər sylən kulis ajys, to sek sylə lois sovsem uməl. Ləg dada-totkaş uçitik Mukəs gortsis vasətisə da viştalisə sylə:

— Mun, kytçə tenyt kolə, a mijə tenə verdnъ ogə pondə.

Uçıțik Muk pervo ղەڭىلىسى rad:
„Vot,— dumajtə,— i bur. Muna svet
kuza guļajtnъ“.

Сывәртпн сија сиңе даңалә да җоткалә:
— Шетә менъм түй вълас токо аjәлиш
паškәm да چالма.

— Boş paškәmsә i چالماș,—viştalisә
даңа да җотка,—токо мун çozzьka.

А аjьс Muklәn vәli mort ьзыт да
къз: сыләп паškәmtәs да چالмашь Mu-
kъslә lәşavny ez vermә. No Muk eæe-
kәrtis xalat polaesә, kattis jur gәgәras
çalmasә, шуjъstis jь sajә kinzal, boštis
kias bed, шывпь pondis pişna da petis
gorodşis.

Pervәjsha lunә siја munis i въdәs въlә
radujtçis. Kajjez ʂyләпь, puez oklaşәпь,
sorokkez kotәrtәпь. Въdәs əddәп bur.

Lois ryt; uçıțik Muk vodis pu uvtә
da onmәssis. A asъvnas pondis түппь
oзлан.

Setәn түппь lois umәlзьk. Uçıțik
Muklәn pondis къnәmtәs şimavny, a
шоjпь ղем. Eьgjәn түнә uçıțik Muk,
gaztәm, ədva-ədva kokkesә kъskalә. A
kuimәt lun asъlә siја kazalis ьзыт да
basәk gorod: svitthalәпь sondi въlyп bas-

ңаез да кръвает, а пинеза стенаез въ-
льп. pavjalенъ въдкод рѣма flaggez.

— Вот кѣнъ ме азза ассим сча-
шоәс,—viшtalis uçitik Muk да uskәtçis
kotertnъ gorod дѣнә.

2

Koterен loktis Muk gorodskej vo-
rotaez дѣнә. Suvtcis, veşkәtis xalatsә
as vьvshis, basәkzъka kәrtalis calmasә,
jonzъka zelәtis jьsә, esә pъdьnzhъka su-
jyстis kuz kinzalsә da, veшov i rad, pъris
gorodә.

Munә uçitik Muk gorod kuza, lu-
vujtçә sъ kerkuezен da dvoreccezen; a
kynemtъs sylen şozә bura şimalә. No sъ
ozyн oz oşşә әtik ьвәs, nekin sylә oz su:

— Uçitik Muk, pъr tatçә, şoju8, ju-
yu8 da soçcişyu8.

I drug sija azzә: oşşә әtik әзын i
seten тьçcişә staruska. I sek sija kylis,
baite staruskaыs:

Pъzan em,
Pižә sъd,
Pъras kin,
Loas pәt.

Viştalis siž staruskaś, i sek zə, tъmnda vělisə eta uliça vъlъn kaṇqez da ponnez, vъdəs kotərtisə sъ ьvəs dъnə da pъrisə kerkuas. Muk пъ şərə.

Kaṇqes da ponnes kajisə lisniç kuza vъlə. Muk tozə pondis kajń lisniç kuzaas vъlə. A setčin, plossadka vъlъn, sulalis staruskaś.

— Mъj tenyt estən kolə? — jualis staruska. — Te myjlə loktin?

— Te, vъeəm staruska, — suə sъlə Muk, — korin vъdənnysə paznajtń. A me əddən eъg, vot me i lokti.

Sek staruska suə:

— Mъj te, myj te! Me verda toko kaṇqezəs da ponnezəs. No siž aş i loə, talun kolçcъ me ordə, me tenə verda.

Pukşis Muk şojnъ ətlən kaṇqezkət da ponnezkət.

A şojəm vərъn staruskaś viştalis sъlə:

— On-ja kolçcъ, uçıṭik Muk, me ordə sluzitń?

— Ladno, — suə uçıṭik Muk, — kolçça.

I pondis uçıṭik Muk sluzitń eta sta-

ruska dъnъn. Asъvnas sija dolzen veli sъnanen sъnavnъ g ppъs  nol i nkan l s da k k kotlis, sъv r n verdn  niж, a ojnas vodt t nъ u nъ solkov j poduskaez vyl  da sebravnъ barxatn j odejaloez n.

Pervo u c t k Mukl   dd n gl n it c s ovn  staruska s ordn . Verdis sij  staruska s v e ema, a iz s v li j ea. No s . v r y n ka nes pondis  v va n . Nija kota s s  da  et calis  komnata ez t da una zugdis .  askaez, b udco z da tarelk aez.

A loktas k zajka s gortas, vodas  kan nes aslan s poduskaez vyl , kujl n  da mur  n , k z v t  i  e nija posudas  zugdis .

Sek k zajka s pondas vidn  Mux s :

— Te  askaes  i b udco es  zugd m t! Te tarelk aez pazd m t!

A Muk su :

— Ne,  e me zugdi. Et  kann nes zugdis .

A staruska s l  oz verit.

U c t k Mukl   dd n gazt m lois ovn . Kan nes sij  oz  k vz . Staruska vid . Dumajt s-dumajt s u c t k Muk, myj

сылә kernъ, i resitis munпъ staruska dъniš.

A setən вәra lois ңесçашшо.

Vәli staruskaьslən kerkucas əтик зыг, kədaә pъravlyпъ Muksә sija ez lezль. A Muklә vazъп-ни vәli oxota viзәtпъ etә zъrsә. I vot əтиk asylә Muk boštis da i pъris eta zъrә. Къз-зә sija diwujtçis, kәr ьвәssә oштәm вәръп kazalis, sto zъrjas əsalә toko vaz paşkәm da sulalәпъ va-zaez! Boštis Muk əтиk medвasәk xrus-talnөj vaza kias, i drug uşis vaza vlyiš vevtъs зозас da zugalis.

Uçitik Muk əddәn bura povzis, ңел-ki bledәtis povzәmshaңas. Әni dumajtпъ sъssä vәli ңем: kolә cozzъka pъs8ыпъ staruskaьs dъniš, kъtçәz sija ez lok gor-tas. „Toko тый-зә,—dumajtә sija,—ko-lә тыйкә voшпъ staruskaьsliш tuj vylas, ed zalovaңqosә sija menъm ez тыйн“.

Viзәtis-keris sija gәgәr i аззә, sulalәпъ krovat uvtъп əddәn gъriş tuf-ließ.

— Vot bur,—suә Muk — sto me аззи tufließ, a to me pъr vetlәta kәmtәg. Xa-lat menam em, calma em, a tufließ avi-әş. Bosta-ko me enә tufliesә.

Кәmalis Muk tufliesə da i kütçis
kotärtny kerkuşis.

Kotärtis Muk şo sag, kotärtis kyk-
şo sag. Mədə suvtçyp i oz vermy.
Kotärtəny sylən tuflies, i Muk nykət
ətləny kotärtə. Perxta kotärtə, rovno
təv.

Sek Muk vezärtis, sto tuflies sylən
neovъknovenнəjəş, i gorətis nyə:

— Sulalə, tufliez, sulalə, me sessha
og-ni vermy kotärtny!

Tufliez suvtcisə, i Muk ьski-pojki
uşis mu vylə.

Əddən rad lois Muk, sto sylə sedisə
seem tufliez, i nełki kieznas oça dolon
pondis sovkətny. A sylvəgyn vodis uzny.
Vodis, onməssis i vətən azzylis assis
tufliesə. Bütte niya suəny sylə: „Uçitik
Muk, kyzı te kuimiş bergətçan kabluk-
kez vylən, to verman lebzəny kytçə tenyt
kolə“.

Sajmis Muk i sek-zə resitis peslyny,
vyl-ja sylən tuflies vətən baitisə. Suvnis
sija, bergətçis kuimiş kablukkez vylas
i eəktis nəvətny aşsə medyzət gorodə
i sija zə minutaə kajis vozduxə i pondis
lebzəny. Ez jestə sija vəras vižətəsny,

къз леζcişis-ni ьзыт plossad вылә, ьзыт da tədtəm gorodъn. Plossad выльп veli əddən una oṭir, nija dugdъvltəg tałç-çalisə sъ tuʃliez вылә libo sija açs pav-kalis пылә kinzalnas, sijən resitis cozzъka kezny kъeəmkә uļicaә.

— Mъj-zә əni menym kernъ? — viştalis Muk. — Kыtçә tıppъ? Vot тъj, muna-kә me korolevskәj dvorecә da kutçişa korołs dъnә skoroxodәn. Me-ed aslam tuʃliezən əddən perъta kotraşa.

Siz sija i keris. Loktis dvorecә korol dъnә i suә:

— Me mәda kerşyń korołevskәj skoroxodәn. Boş menә sluzva вылә.

A korol nełki lęgaśis:

— Mъj te,—suә,—wəvşalin? Açyt uçıćik, kokket uçıćikəş, a mәdan ionъ skoroxodәn. Te nałtә i kotaşnytә on kuz.

— A tijә,—viştalә sъlә Muk,—viżətә, kъз me kotraşa.

— Nu, ladno,—viştalis korol,—pukşъ pъzan sajә, şojuš da soçcis. A rъtnas viżətam, kъз te pondan kotaşny.

Rýtnas korol i вѣдѣs сѣlѣn slugaes i miñistrres i вѣдѣs сѣlѣn пъvves da zonnes әkhisә viз vylә. Etçә-zә, viз vylas, vajәtisә i uçitik Mukәs da medperyt korolevskәj skoroxodәs. Vajәtisә niјә da suvtәtisә ordçәn.

Skoroxod sulalә ьzыт da vylыn, kokkes сѣlѣn jonәs da kuzәs. A ordçәn sъkәt Muk. Acьs uçitik-uçitik, i kokkes uçitikәs.

Korol da вѣdѣs сѣlѣn miñistrres, slugaes, пъvves da zonnes pondisә Mukъs vylыn şeravny.

Sъvәtъn korołyslәn pәrişszъk пъv mak-nitit aslas çыsjanokәn, i kъknan skoroxodъs uşkәtçisә kotәrtпь.

Vot estәn uçitik Muklә tuflies i ot-salisә. Kъzi pondisә tuflies kotәrtпь, kъzi pondisә nija пәvәtпь Muksә, nekin i şinәn ez jestъ kvarkъs kernъ, a Muk mestaәz-ni loktis. A skoroxod ю eзә viз kuza kotәrtә, nełki eзә i sәrәzzis ez lok.

— Aj da uçitik Muk! — pondisә gorәtlynpъ вѣdәnnъs. — Vot dak molo-dec!

A skoroxodъs lègən vištalis:
— Nu, učitik Muk, etə me tenyt
nekər og vunət. Me tenyt vesta.

I vot pondis Muk sluzitnъ korol
дънън skoroxodən. Въдѣs, тъj сәктъv-
lis koroљs, keris perъta da bura. Iñdas

sijə korol seeəm gorodə, kъtçə i kuim lunən on lok, a sija ças vərti vər-ni loktə.

A sija skoroxodъs, kədə ozalis uçi tîk Muk, ryr dumajtis, kъz vъ Mukъslə vestъnъ.

Pondis skoroxod şleditnъ Muk şərъn, i vot ətpriş sija kazalis, kъz Mukъs kuimiş bergətçis kablukkez vъlas da lebzis.

— Əni vot me vezərti,—viştalis skoroxod,—kin tenyt otsalə perxta kotaşnъ,—i munis korol dъnə.

Loktis sija korol dъnə i suə:

— Tədan, korol, myla Mukъs sъ perxta kotaşə?

— Og,—suə korol,—og təd.

— Sylən tuflies osovennəjəş. Seeəm tuflieznas me esə perxtzıka kotərtə.

— Ladno,—viştalis korol.—Kolə proveritnъ, vyl-ja te baitan.

I vot ojnas loktisə Muk dъnə korol-lən slugaes. A uçitik Muk kujlis krovat vъlyn da kъz onən uzis, a tuflies sylən sulalisə krovat dъnas. I vot slugaes boştisə sylis neovъknovennəj tufliesə, a nъ mestaə suvtətisə mədikkezə, ovъknovennəjjezə.

Asəvnas çecçis korol, zəvəs eñə⁷ tuf-
liesə aslas sokrovisso vizanə, koris
Muksə i suə sylə:

— Mun soşednəj gorodə, nəvət etə
pişmosə menam sojlə da vaj səşan
otvet.

— Bur,—viştalə uçıtık Muk,—kera
vədəs.

I pondis kotərtńь.

No toko keris kňk sag, cüzjişis da
uşis. Lebtışis, vəra pondis kotərtńь, ke-
ris kuim sag, pondis aəavńь, tъzis.
Kokokkes sylən vəsnitikəş, uçıtıkəş—
kыtçə sylə kotərtńь? Vezərtis sek uçıtık
Muk, sto tufliesə sylis vezəmas, i pon-
dis gorzynь.

A korol suə:

— Bəvətçis te, vot kin te! Mun
əni-zə menam gorodış!

Munis uçıtık Muk gorodşis. Loktis
vərə da pukşis sorok dýnə. Pukalə da
gorzə. A setən, sorokbəs vəştən, ərek
kust vədməma, a sə výlən gýriş ərek-
kez. Vizərtis-keris Muk ərekkes výlə da
sylə oxota lois şojńь. Kutçis sija şojńь
ərekkesə. A səvəgən sylən gorsybs pondis
koştynь. Myskirtçis sija sorok dýnas

i kazalis setçiniş aşsə, da seeəm povzətanaə! Azzə sija, sulalənə sylən pelles ylvaniaş, kyzı oşollən, da i pırıls vədməm kuz i kuz.

Uçitik Muk esə ozzasa bugazъk pondis gorzynь.

„Myj əni me ponda kerny?—dumajtə sija.—Kyz me etatəəməs oṭırıslə myççisa?“

I vot uçitik Muk vetlətə vər kuza i azzə ərek kustsə mədikə, a sə vylən əsalənə posnişik ərekkez. Neekəvtis Muk eta kustok vylış ətik ərek, şojis sijə i drug pondis kyuny—pelles sylən da i pırıls uçətzəkəş. Bəra loisə seeəməş-zə, kytəəməş vəlisə ozzək.

Setən vezərtis uçitik Muk, sto, kyzı gýriş ərekkesə şojny, pır i peñez vədmasə, kyzı uçitikkəsə şojny—çinasə.

Əktis Muk i gýriş i posnit ərekkesə vədsə mesək da vər munis gorodas.

Loktis sija dvorec dýnə i vuzalis glavnəj povarlı ərekkesə korolevskəj ryzan ponda. Gýriş ərekkesə vuzalis, ne posnittesə. Vuzalis da munis gulajtny gorod kuzaas.

Ləşətisə korolevskəj dvorecsən şojny.

Pukşisə pъzan sajas koroł, sъlən zonnes
da sъlən пъvves i въdəs miçistrrez.

Pondisə əvedajtпь. Medvərъn vajənъ
ərekkez.

Pondisə şojnъ ərekkesə korołs, sъ-

lən zonnes, sylən nyyves da miñistrrez.
Şojisə, şojisə da kyzı vižətəstisə əta-
mədnəs vylə i azzənə, vədənnəslən
vədməmaş gýriş pellez da kuz nyrrez.
Povzisə vədənnəs^yda sek-zə korisə

doktorrezəs. Loktisə doktorrez, pondisə leçitń, kompressez teçń, a ətik miñistrliş nəlki vižətəm ponda orətisə nırsə i pellesə, a niya vəra viļiš vədmisə. Nəm ozə vermə kernə doktorres.

Vot vedaýs. Nıvvez gorzənń.

A Muk ʃakətis asləs tos, medvə sijə ez tədə, da vəra loktis dvorecə.

— Me,—suə,—verma tijanəs vədən-pytə leçitń.

— Mýj te baitan!—viştalis korol.—Kyz etə te leçitan, kər vədəs doktorres nəm ozə vermə kernə?

A Muk şetis ətik miñistrlə şojuń uçıńlik ərekkesə: sylən sek-zə i nırys i pelles çinisə.

— Mijanəs cozzı́k leçit!—pondisə gorətlıń miñistrrez.—Ne, mijanəs!—gorətlisə korollən zonnes.—Mijanəs, mijanəs!—çırzisə korollən nıvves.

A korol nəm ez viştav, kvaṭitis uçıńlik Muksə kiətəs da vajətis aslas sokrovisso vižanə.

— Vot,—suə,—bos vədəs, týj kolə tenyt, toko leçit menə.

A sija sokrovisso vižanęn brillianttez da almazzez svitthalənń, a zo3 səras tu-

liez sulaləny. Nija saməj, kədnə Mukbəlis skoroxodys guşalis.

Loktis nə dənə Muk, kəmalis nijə kokkezas da ղeeķəvtis assis tossə. Koroļs setən kazalis, sto sə ozyň sulalə Muk.

A Muk i suə sylə:

— Te menə vasətin, dak əni pŷr kezə kołçċx oşol pellezən da kuz nyrən.

Viştalis siż Muk, bergətçis kabluk-kez vylas kuimiş da lebzis.

A nija sizi i kołçċisə: korol kołçċis kuz nyrən, i zonnes sylən kołçċisə kuz nyrən, i pylvves sylən kołçċisə kuz nyrən, i ministrrres kołçċisə kuz nyrən, kuz nyrən da kuz i kuz oşlinnəj pellezən.

Ц. 1937г.

231

ИД. № 4453

кнт №

кладн. л.

Donъs
Цена 40 ир
коп.

M 9288
Коми-П.
2-952

В. ГАУФФ
МАЛЕНЬКИЙ МУК
На коми-пёrmяцком языке

Перевод А. Якимовой